

**Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIH-670/19-H

Název	Základní škola a Mateřská škola Hajnice, okres Trutnov
Sídlo	544 66 Hajnice 123
E-mail	zs.hajnice@quick.cz
IČ	70 988 005
Identifikátor	650 063 872
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Martina Švorcová
Zřizovatel	obec Hajnice
Místo inspekční činnosti	544 66 Hajnice 123 544 66 Hajnice 207
Termín inspekční činnosti	8. – 10. 10. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů dle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem dle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Hajnice, okres Trutnov vykonává činnost mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny. Svoji činnost provozuje ve dvou budovách. V době inspekční činnosti bylo v mateřské škole zapsáno v jedné třídě celkem 28 dětí ve věku od dvou do šesti let, z toho čtyři děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky a pět dětí mladších tří let. Základní škola vzdělávala 37 žáků v pěti ročnících, které byly spojené do tří tříd. Osm žáků bylo vzděláváno individuálně. K pravidelné denní docházce do školní družiny bylo v jednom oddělení zapsáno 30 žáků. Vzdělávací nabídka a informace o činnosti školy jsou prezentovány na webových stránkách, další údaje o škole jsou zveřejňovány v místním zpravodaji.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy uplatňuje demokratický způsob řízení, který je založen na principu partnerské spolupráce i otevřené komunikace jednotlivých aktérů vzdělávání. V koncepčních záměrech nebyla věnovaná dostatečná pozornost oblastem předškolního a zájmového vzdělávání, nebyl řešen komplexně rozvoj školy. Ředitelka školy rozdělení kompetencí a odpovědnosti v řízení školy jednoznačně stanovila v organizačním řádu. Činnosti ve škole plánuje (roční plány) a vyhodnocuje. Ředitelka školy kontrolní a hospitační činnost v základní škole účelně rozvrhuje a systematicky realizuje. Při kontrole výchovně vzdělávací práce pedagogů se především zaměřuje na organizaci výuky, formy a metody práce a bezpečnost žáků. Konkrétní zjištění jsou podkladem pro vyvozování opatření, která však mají jen částečný dopad na kvalitu výuky. Při pohospitačním rozhovoru, konaném v průběhu inspekční činnosti, ředitelka školy erudovaně zhodnotila sledovanou vyučovací hodinu. Ředitelka školy část kompetencí v předškolním vzdělávání delegovala na vedoucí učitelku mateřské školy. Ta realizuje kontrolní a hospitační činnost dle stanoveného plánu. V jejich hospitačních zápisech však chybí doporučení směřující ke zvyšování kvality vzdělávání dětí. Ředitelka školy postupně získává finanční prostředky z dotačních programů a projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie. Ty umožnily škole personální posílení pedagogického týmu a zlepšení materiálních podmínek pro výuku. Poradním orgánem pro ředitelky školy je pedagogická rada, jejíž členové projednávají pedagogické a organizační postupy a zásadní dokumenty školy. Mimo tato jednání ředitelka školy organizuje ještě provozní porady. Vzhledem k malému pedagogickému sboru nejsou ve škole ustanoveny metodické orgány, všichni pedagogové školy se každodenně setkávají při řešení aktuálních problémů a plánování další společné práce. Vnitřní informační systém je funkční, realizován je kromě periodických jednání pedagogické rady zejména denním osobním předáváním informací. Škola se řídí srozumitelnými a funkčními pravidly uzpůsobenými podmínkám školy.

Organizace základního vzdělávání je efektivní. Rozvrhy hodin jednotlivých tříd odpovídají učebnímu plánu školního vzdělávacího programu. Zájmové vzdělávání časově bezprostředně navazuje na základní vzdělávání. Ředitelka školy aktivně spolupracuje zejména se zřizovatelem, což se pozitivně odráží ve zlepšování materiálních a prostorových podmínek ke vzdělávání. Funkční je také spolupráce se školskou radou a zákonnými zástupci dětí a žáků. Jejich dobrá informovanost o průběhu a výsledcích vzdělávání dětí a žáků a následně i komunikace s nimi je jednou z priorit školy. Spolupráce s externími subjekty podporuje naplňování školních vzdělávacích programů. Samosprávný orgán žáků sice ve škole není zřízen, avšak možnost obracet se na pedagogy včetně ředitelky školy se svými podněty žáci využívají. Spolupráce mateřské školy se zákonnými zástupci dětí a dalšími partnery napomáhá k rozšíření vzdělávací nabídky. Učitelky jsou se zákonnými zástupci dětí

v pravidelném kontaktu, nabízejí jim možnost spoluúčasti na různých akcích (tematické pracovní dílny, slavnosti, besídky). V participaci s obcí zajišťuje mateřská škola kulturní program pro místní seniory. Vzájemné návštěvy a společné akce se základní školou přispívají ke snadnější adaptaci dětí na vyšší stupeň vzdělávání. Velmi přínosná je již tradiční pravidelně pořádaná aktivita „Cestička do školy“ určená dětem před zahájením základního vzdělávání.

Částečná obměna pedagogického sboru nepřinesla od minulé inspekční činnosti zvýšení jeho odborné kvalifikace. Tu považuje ředitelka školy za důležitý předpoklad kvalitní práce školy a aktivně ji zvyšuje formou dalšího vzdělávání pedagogů včetně studia odborné literatury. Výběr seminářů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků reflektuje potřeby školy. Při hospitační činnosti bylo zaznamenáno, že ne všechny poznatky získané z dalšího vzdělávání jsou ve výuce uplatňovány. Přínosem pro zkvalitňování pedagogického procesu jsou vzájemné hospitace pedagogů a jejich následné konzultace. Hospitovaná výuka vedená učitelkami bez odborné kvalifikace nevykazovala nedostatky v přístupu k žákům, ale rezervy byly shledány v účelnosti použitých vzdělávacích forem a metod. S pedagogy v základní škole spolupracuje školní asistentka, na kterou škola získala finanční prostředky z evropských fondů.

Všechny prostory školy jsou účelně zařízené, podnětné, estetické a udržované. Využití učebních a pracovních pomůcek, her a prezentační techniky napomáhá dětem a žákům získávat nové poznatky a dovednosti. Zájmové vzdělávání je uskutečňováno v dobře vybavené samostatné učebně. Členění třídy mateřské školy poskytovalo vhodné zázemí pro hry, pohybové činnosti i odpočinek dětí. Tělesná výchova a pohybové aktivity dětí a žáků probíhají v tělocvičnách a na vhodně zabezpečených a vybavených zahradách. Materiální podmínky školy umožňují poskytovat předškolní, základní a zájmové vzdělávání v souladu se školními vzdělávacími programy.

Škola má vhodně nastavená opatření k prevenci rizikového chování a ve spolupráci s odborníky realizuje preventivní a osvětové akce pro žáky. Důraz klade na jejich smysluplné využívání volného času. Účelnost prevence je pravidelně vyhodnocována, se zjištěnými informacemi dále cíleně pracuje především školní poradenské pracoviště, vedení školy a třídní učitelé.

Školní jídelna připravuje nutričně vyváženou stravu a motivuje děti a žáky ke konzumaci nových a méně obvyklých potravin. Denně jsou do jídelníčku zařazovány ovoce a zelenina v pestrém výběru. Součástí stravování je pitný režim pro žáky v době oběda a pro děti po celou dobu pobytu v mateřské škole. Samostatnost dětí při stolování nebyla učitelkami mateřské školy příliš podporována.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Během inspekčních hospitací v mateřské škole byly zjištěny dílčí rozdíly ve stylu pedagogického působení vyučujících, které vycházely z délky jejich pedagogické praxe a s tím souvisejících nabytých zkušeností. V průběhu spontánních činností učitelky poskytovaly dětem dostatek příležitostí k zájmovým aktivitám, hrám i činnostem, jež podporovaly rozvoj jemné motoriky ruky, tvořivost a vzájemnou kooperaci. Část řízených činností byla realizovaná méně promyšleným způsobem, s nižší citlivostí k emocionálním a kognitivním potřebám jednotlivých dětí. Průběh vzdělávání byl ve velké míře ovlivněn nevhodným výběrem metod a forem práce, při kterých nebyly zohledněny individuální možnosti dětí. Ty tak většinou pracovaly na základě jednotně zadávaných úkolů, které postupně společně plnily, což je nepodněcovalo k vlastní iniciativě a tvořivosti. Skupinové

formy práce ani činnosti ve dvojicích vyučující nezařazovaly. Patrná byla nedostatečná provázanost spontánních aktivit s řízenými. Jejich vyváženost však byla dodržena. Během vzdělávání učitelky děti průběžně hodnotily a poskytovaly jim potřebnou zpětnou vazbu. Vedly je k vytváření základů sebehodnocení. Méně se již zaměřovaly na vzájemné vrstevnické hodnocení. Příznivým zjištěním byla snaha učitelek o zvyšování úrovně pohybových dovedností dětí, jež byla podpořena rozvojem hrubé motoriky v přírodním prostředí, prvky dětské jógy, kurzy plavání a lyžování. Mateřská škola věnuje zvýšenou pozornost dětem s problémy v rozvoji řeči. Učitelky do vzdělávacího procesu pravidelně zařazují preventivní jazykové chvílky, při identifikaci řečových poruch dětí a jejich komunikačních schopností a dovedností spolupracují s klinickým logopedem. Uspořádání činností během odpoledního vzdělávacího bloku respektovalo individuální potřebu spánku všech dětí. Učitelky se v tomto čase cíleně věnovaly přípravě dětí na vstup do základní školy. Vzdělávací program školy byl zároveň obohacen o aktivitu „Figurková školička“, kde se vyučující zaměřovaly na rozvoj logiky a představivosti dětí.

Výuka v hospitovaných hodinách základního vzdělávání byla učitelkami pečlivě připravena a rozvržena. Byla znatelná snaha o střídání různých forem a metod práce, ale ne vždy byly metody adekvátně uchopeny a využity. V mnoha činnostech byly aktivní spíše učitelky, žáci plnili zadané úkoly, které v rámci ročníku byly vždy stejné. Vzhledem ke spojení dvou ročníků v jedné třídě učitelky výuku diferencovaly, a to velmi kvalitně, promyšleně a smysluplně, často dokázaly propojit činnosti obou ročníků. Individualizace uvnitř ročníku již však neprobíhala, žáci, kteří měli úkol splněný, pasivně čekali, až budou mít ostatní práci hotovou. Hodiny se odehrávaly většinou v klidné pracovní atmosféře, žáci respektovali pravidla chování, která jim byla stanovena. Prostor pro samostatné formulování názoru žáků, jejich sebehodnocení ve většině hospitovaných hodin nebyl využit, zhodnocení hodiny bylo spíše formální. Škola nabízí pro zájemce kroužek Feuersteinovy metody instrumentálního obohacování. Dva proškolení pedagogové z učitelského sboru v průběhu daného kroužku erudovaně naplňují principy metody, která vede žáky k přemýšlení, hledání strategií při řešení problémů a uvědomění si vlastních osobnostních předpokladů.

Na dopolední vyučování vhodně navazuje zájmové vzdělávání ve školní družině. Žáci mají dostatečný prostor pro sportovní aktivity, hry, odpočinek a relaxaci. Rozvoj osobnosti žáků škola podporuje širokou nabídkou zájmových kroužků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Při přijímání dětí a žáků k předškolnímu, základnímu a zájmovému vzdělávání a při přestupu žáků z jiné školy je zajištěn jejich rovný přístup ke vzdělávání.

V průběhu inspekční činnosti se děti bezpečně orientovaly v prostředí mateřské školy, postupovaly dle pokynů vyučujících. Mladší děti dokázaly pojmenovat okolní předměty a jevy. Starší děti chápaly a používaly základní matematické a prostorové pojmy, vedly jednoduché úvahy nad činnostmi, využívaly předchozí zkušenosti k učení. Část z nich se uměla samostatně podepsat tiskacími písmeny. Starší děti projevovaly schopnost vést smysluplný rozhovor jak s učitelkou, tak se svými vrstevníky. Při monologu i dialogu používaly rozvitá souvětí. Na dobré úrovni byly i jejich společenské a hygienické návyky.

System evaluace a hodnocení předškolního vzdělávání je zpracován ve školním vzdělávacím programu, v praxi však není zcela naplňován. Vyučující systematicky nesledují a nevyhodnocují plnění cílů vzdělávání. V průběhu školního roku pravidelně zaznamenávají vzdělávací pokroky dětí, ne však ve všech oblastech. Doposud nevytvořily efektivní systém

zjišťování a vyhodnocování vzdělávacích pokroků jednotlivých dětí a následnou realizaci individuální péče.

Výsledky vzdělávání žáků ovlivňují málopočetné třídní kolektivy. K zjišťování a vyhodnocování individuálních, skupinových a celkových výsledků vzdělávání škola průběžně využívá běžné interní nástroje (písemné práce, testy, žákovské prezentace, ústní projev). Forma a četnost poskytované zpětné vazby o úrovni dosažených znalostí a vědomostí žáků je jednotná, odpovídá pravidlům hodnocení uvedených ve školním řádu. Škola klade důraz na dostatečnou informovanost žáků i jejich zákonných zástupců o kvalitě práce a plnění výstupů školních vzdělávacích programů. Celkové hodnocení žáků na vysvědčeních ve sledovaném období má motivující charakter, většina žáků prospívá s vyznamenáním, neprospívající žáci ve škole nebyli. Průběžné i celkové výsledky vzdělávání žáků jsou vyhodnocovány třídními učiteli na jednáních pedagogické rady. Záznamy z jednání obsahují spíše statistické zhodnocení, nedokládají však analýzu vzdělávacích výsledků tříd i jednotlivců a z ní vyplývající opatření ke zkvalitňování vzdělávání. V případě potřeby škola realizuje podpůrná opatření, popřípadě navrhne zákonným zástupcům návštěvu školského poradenského zařízení.

Závěry

Vývoj školy / školského zařízení

- Od poslední inspekční činnosti došlo ve škole ke zlepšení materiálních podmínek a zlepšilo se vybavení venkovních sportovišť a zahrad.

Silné stránky

- Učitelky mateřské školy se cíleně zaměřují na prevenci v oblasti řečových vad dětí, čímž významně přispívají k rozvoji jejich jazykových dovedností.
- Žáci mají možnost pracovat v kroužku Feuersteinovy metody instrumentálního obohacování, která podporuje a rozvíjí jejich kompetence k řešení problémů.
- V málotřídní základní škole je zdařile diferenciována souběžná výuka mezi jednotlivými ročníky.
- Škole se daří dlouhodobě eliminovat výukové i kázeňské problémy žáků závažnějšího rázu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Při plánování a realizaci řízených činností učitelky mateřské školy jen výjimečně diferencovaly vzdělávací nabídku s ohledem na individuální potřeby dětí, nevyužívaly pestré spektrum aktivizujících metod a forem práce.
- Mateřské škole se dosud nepodařilo nastavit efektivní systém pedagogické diagnostiky sloužící k účelné individualizaci vzdělávání jednotlivých dětí.
- Žáci nebyli systematicky vedeni k formulování vlastních názorů, nebyli u nich v dostatečné míře rozvíjeny komunikativní dovednosti, schopnost argumentovat, kompetence k řešení problémů nebyly příliš podporovány.
- Žáci nebyli efektivně vedeni k samostatnému rozhodování, možnosti volby, aktivitě a k sebereflexi. Vrstevnické hodnocení ani formativní hodnocení ve výuce zastoupeno nebylo.
- Ve výuce v základní škole práce ve skupinách nenaplňovala podstatu této metody.
- Vzdělávání žáků bylo zdařile diferencováno podle ročníků, ale individualizace uvnitř jednotlivých ročníků již probíhala pouze minimálně.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Do koncepce a strategie rozvoje školy zpracovat i oblasti předškolního a zájmového vzdělávání.
- Vyhodnocovat a sledovat účinnost přijatých opatření z kontrolní a hospitační činnosti.
- Uplatňovat v mateřské škole účelně zvolené formy pedagogické diagnostiky.
- Nastavit efektivní systém vyhodnocování plnění vzdělávacích cílů.
- Diferencovat vzdělávací nabídku řízených činností s ohledem k odlišným schopnostem a dovednostem dětí.
- Zařazovat do procesu vzdělávání vhodné aktivizující metody a formy práce deklarované ve školním vzdělávacím programu.
- V mateřské škole se zaměřit na provázanost spontánních a řízených aktivit.
- Vytvářet u dětí a žáků základy vzájemného vrstevnického hodnocení v rámci skupiny.
- vést žáky k samostatnému formulování názoru, posilovat u nich jejich rozhodovací schopnosti.
- Aktivním zapojováním žáků do vzdělávacího procesu vytvářet příležitosti pro zvyšování jejich motivace k dalšímu učení.
- Převést prvky Feuersteinovy metody instrumentálního obohacování do běžné výuky a chodu školy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 20. 9. 2019
2. Zřizovací listina vydaná obcí Hajnice ze dne 7. 6. 2019
3. Rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. KUKHK-15998/SM/2016-7, s účinností od 1. 9. 2016 ze dne 29. 6. 2016
4. Jmenování do funkce ředitelky školy s účinností od 1. 1. 2003
5. Potvrzení ředitelky školy o pracovním poměru na dobu určitou 6 let ze dne 16. 4. 2018
6. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků a osvědčení o absolvování akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků za školní roky 2018/2019 a 2019/2020
7. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků platný na školní rok 2019/2020

8. Dokumentace k zajištění bezpečnosti dětí a žáků (včetně knih úrazů) vedených ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020
9. Dokumentace k hodnocení materiálních a finančních podmínek školy za školní roky 2018/2019 a 2019/2020
10. Zápisy z pedagogické rady vedené ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020
11. Třídní knihy vedené ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020
12. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny vedený ve školním roce 2019/2020
13. Plán environmentální výchovy pro školní rok 2019/2020
14. Plán činnosti na školní rok 2019/2020
15. Koncepce rozvoje školy na období 2018 – 2020
16. Minimální preventivní program pro školní rok 2019/2020
17. Školní řád včetně vnitřního řádu školní družiny platný ve školním roce 2019/2020
18. Školní vzdělávací programy pro základní, zájmové a předškolní vzdělávání platné ve školním roce 2019/2020
19. Plán pedagogické podpory platný ve školním roce 2019/2020
20. Výroční zpráva za školní rok 2018/2019
21. Rozpis přímé práce učitelek mateřské školy platný pro školní rok 2019/2020
22. Školní řád mateřské školy platný ve školním roce 2019/2020
23. Školní matrika dětí a žáků (vzorek) vedená ve školním roce 2019/2020
24. Docházka dětí vedená ve školním roce 2019/2020
25. Záznamy ředitelky školy a vedoucí učitelky mateřské školy z hospitační činnosti za školní roky 2018/2019 a 2019/2020
26. Doklady o přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání (vzorek) pro školní rok 2019/2020
27. Záznamy o dětech vedené ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Královéhradecký inspektorát, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.h@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Martina Bělková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu M. Bělková v. r.

Mgr. Monika Patzáková, školní inspektorka Patzáková v. r.

Ing. Lenka Koutníková, školní inspektorka Koutníková v. r.

Bc. Zuzana Šarounová, kontrolní pracovnice Šarounová v. r.

V Hradci Králové 1. 11. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Martina Švorcová, ředitelka školy Švorcová v. r.

V Hajnici 4. 11. 2019